

Midlertidig inngrep på dyrka mark

AVTALE

MELLOM

Grunneier:

Navn og personnr: _____

Adresse: _____

Eiendommens navn: _____ gnr: _____ bnr: _____

Telefonnr: _____

OG

Tiltakshaver:

Navn og org nr: _____

Adresse: _____

Prosjektleder/ kontaktperson: _____

Telefonnr: _____

OG ev.

Entreprenør som skal gjennomføre tiltaket:

Navn og org nr: _____

Adresse: _____

Prosjektleder/ kontaktperson: _____

Telefonnr: _____

1. Orientering

Tiltakshaver skal anlegge ..... på grunneiers eiendom som vist på vedlagt kart.

Arbeidet vil starte opp ..... og være avsluttet innen.....

Dette innebærer tap av avling på ..... dekar i ..... år (antall). Avlingen består av .....

2. Rettigheter

2.1 Generelt

Tiltakshaver gis rett til å anlegge, ha liggende og vedlikeholde installasjoner i henhold til vedlagt beskrivelse. Anlegget er inntegnet på vedlagt kart. Grunneier beholder eiendomsretten til grunnen.

2.2 Oppstart

Tiltakshaver sørger for alle nødvendige forundersøkelser og for å innhente alle de nødvendige tillatelser tiltaket krever fra relevante myndigheter. Når tillatelser foreligger, berørte områder og veier er inntegnet på kart og denne avtalen er undertegnet, har tiltakshaver rett til å sette i gang anleggsarbeidene uten nærmere varsel.

2.3. Adkomst og lagring

Tiltakshaver gis rett til å ha midlertidige lagerplasser for anleggsmateriell og fyllmasser, samt rett til å ha maskiner stående i anleggsområdet så lenge anleggsarbeidet pågår. Trafikk i anleggsperioden skal foregå på avtalte veitraseer. Plassering av riggområder, mellomlager og kjøring utenom anleggsområde og utenom ovennevnte veier skal avtales med grunneier, og tegnes inn på kart.

Tiltakshaver gis fri adgang til eiendommen for senere å føre tilsyn med, samt utføre nødvendig vedlikehold og reparasjonsarbeider på anlegget. Ikke akutte, eller planlagte tiltak, skal skje i samråd med grunneier og legges til tider på året som gir minst mulig ulempe for grunneier

Areal, veier mm skal tilbakeføres til minst like god stand som det var før arbeid ble påbegynt, også etter ev. senere vedlikeholdsarbeid.

3. Anleggsutførelse

3.1. Generelt

Det skal gjennomføres oppstartsbeifaring med grunneier, tiltakshaver og entreprenør. Tiltakshaver skal pålegge entreprenør tett dialog med grunneier under arbeidets gang. Det skal skrives protokoll fra beifaringen, og denne skal underskrives av partene og utgjør en del av denne avtale. Grunneier kan kreve bistand fra jordfaglig kompetent person på tiltakshavers kostnad under oppstartsbeifaringen.

En skal alltid forsøke å gjennomføre anleggsarbeidene under vær- og føreforhold og med metoder som medfører minst mulig skade på jord, driftsveier og drensanlegg. Det skal benyttes lettest mulig utstyr, fortrinnsvis maskiner med belter og lavt marktrykk. Bulldozere skal imidlertid aldri brukes på dyrka mark.

Et av hovedformålene med denne avtalen er at all dyrka mark, herunder driftsveier og drensanlegg, skal tilbakeføres til minst samme stand som før tiltaket ble satt i gang.

3.2. Plan for bevaring av dyrka mark

Tiltakshaver og entreprenør skal utarbeide en plan for bevaring av dyrka mark ved gjennomføring av tiltaket. Grunneier kan kreve vurdering av planen fra jordfaglig kompetent person på tiltakshavers kostnad. Planen skal som et minimum inneholde:

- Tidsrammer
- Beskrivelse av arealene før tiltak (arealklasse, tilstand, drensssystem, avlingsnivå mm.)
- Beskrivelse av ønsket tilstand etter ferdigstilling
- Plan for transport av utstyr og masser, behov for nye veier
- Tiltak mot jordpakking, hensyn til jordstruktur
- Handtering av dyrkingsjord; matjordlag (A-sjikt) og B-sjikt
- Handtering av stor stein
- Dreneringstiltak, plan for fremtidig dreneringssystem (prinsippskisse)
- Miljøhensyn

3.4. Spesielt om drenering

Eksisterende dresnanlegg som blir berørt skal enten settes tilbake i minst like god stand som før anleggsarbeidene startet, eller det skal etableres et helt nytt dresnanlegg. Dersom eksisterende drenering består av eldre kistegrøfter eller steinsatte grøfter, bør dette uansett saneres, og helt nytt dresnanlegg etableres. Velger en å prøve å koble sammen slike grøfter, skal det skje i henhold til anbefaling i faglig veileder "Jordmasser, problem eller ressurs". Tiltakshaver / entreprenør er uansett ansvarlig for at dreneringen virker tilfredsstillende.

Eksisterende drensrør av plast som berøres av anlegget skal blottlegges og kappes slik at en ikke sliter de ut av koblingene lengre inne i grøfta. Ved sammenskjøting skal en bruke stive rør, og de skal ligge på et bærelag av pukk.

Nye samlegrøfter må dimensjoneres til å ha en kapasitet på minst 2 liter pr sekund pr hektar for det arealet som skal dreneres. På myrjord skal det brukes stive dobbeltveggede plastrør (DV-rør) med dimensjon minst 100 mm i sugegrøfter. På faste jordarter, med godt fall, kan en bruke 75 mm rør i sugegrøfter.

Alle drensrør legges fagmessig på minst 1 meters dybde, med jevnt fall, slissene opp og dekkes med 15 cm filtermasse (grov sagflis, elvegrus eller maskinknust singel 2-4 mm.) Det skal ikke brukes fiberduk. Alle overvannsledninger og drensledninger skal ha ordnet avløp, som f.eks. åpen grøft eller bekk.

Dersom partene ikke blir enige om hvordan dreneringsanlegget skal utformes, skal faglig kompetanse innhentes på tiltakshavers bekostning. Tiltakshaver og entreprenør er sammen ansvarlige for at dresnanlegget fungerer tilfredsstillende i minst 10 år etter etablering.

3.5. Tilbakeføring av areal til jordbruksformål

Tilbakeføring av anleggsområdet til jordbruksformål, herunder drenering, overflateforming, steinplukking, kalking og gjødsling samt tilsåing skal gjøres så fort forholdene tillater det, og senest første våren etter at tiltaket er avsluttet.

Ansvarlig for tilbakeføring til jordbruksformål er .....

Alle kostnader til tilbakeføring til jordbruksformål dekkes av .....

De berørte arealene skal etter ferdigstilling minst tilfredsstillende kravene til samme arealtype i klassifiseringssystem AR5 som de hadde før tiltaket. Dersom deler av arealet skal bestå av tilkjørte masser i topplaget, skal disse tilfredsstillende følgende krav: Ingen stein over 10 cm, mindre enn 20% partikler over 2 mm (grus), minst 5% moldinnhold, pH-verdi mellom 6,0 og 6,5 og PAI-verdi minst 7.

3.6. Skog

Anleggsområdet ryddes for skog der det er nødvendig på tiltakshavers kostnad. Alt nyttbart skogsvirke (trær med diameter over 10 cm i brysthøyde) hugges forstmessig og transporteres til godkjent tømmerplass. Alt skogsvirke overtas vederlagsfritt av grunneieren.

Etter anleggsperioden legges jord og vegetasjonsdekke tilbake på en slik måte at arealet kan beplantes, eller at det er tilfredsstillende tilrettelagt for naturlig foryngelse.

3.7. Hager

Hager og tomter skal settes tilbake i minst like god stand som før anleggsarbeidene startet. Dette gjelder gjerder, murer, beplantning, belegninger, VA-ledninger, drenering o.a..

3.8. Sluttbefaring

Det skal gjennomføres sluttbefaring med grunneier, tiltakshaver og entreprenør. Det skal skrives protokoll fra befaringsen, og denne skal underskrives av partene. Grunneier kan kreve bistand fra jordfaglig kompetent person på tiltakshavers kostnad under sluttbefaringen.

4. Ugras og karanteneskadegjørere

For å unngå smitte av karanteneskadegjørere og spredning av ugras skal samtlige anleggsmaskiner være grundig rengjort før de kommer inn på eiendommen.

5. Skader

Tiltakshaver / entreprenør er erstatningsansvarlig for alle skader og ulemper som måtte oppstå på grunneiers eiendom eller naboeiendommer som følge av anlegget og arbeider med dette. Dette gjelder også framtidige skader som skyldes forhold ved anlegget, eller som oppstår i forbindelse med vedlikehold og reparasjoner. Alle slike skader skal raskest mulig utbedres av tiltakshaver / entreprenør. Dersom det ikke er mulig å utbedre skaden skal det utbetales erstatning.

6. Begrensinger for fremtidig drift, klausuleringer

Vanlig ferdsel og normal landbruksdrift, inkludert drenering ned til normal dybde (100-120 cm), skal fortsatt være mulig på arealet etter anleggsperioden er avsluttet.

7. Erstatninger

7.1. Erstatning for avlingstap

Grunneier skal ha erstatning for tap av avling i anleggsperioden. Dersom grunneier kan dokumentere avlingsnivå og verdi, brukes dette som grunnlag for erstatningen. Hvis ikke, brukes normtall for veksten i gjeldende område.

7.2 Erstatning for skader og ulemper

Grunneier skal ha full erstatning for alle skader og ulemper som måtte oppstå i forbindelse med anlegget. Det gjelder også for eventuelle begrensinger i drift som følger av anlegget.

8. Utgifter til bistand

Utgifter til faglig og juridisk bistand som er nødvendig for å inngå og gjennomføre denne avtalen, dekkes av tiltakshaver. Dersom flere grunneiere er berørt forutsettes at disse bruker samme rådgivere.

9. Skjønn

Dersom parten ikke blir enige om erstatning for avlingstap, kan de søke hjelp hos landbruksforvaltningen i kommunen eller Norsk Landbruksrådgiving. Dersom partene ikke blir enige om årsak til eventuelle skader, omfanget av skaden eller erstatningssum, henvises de til å avgjøre tvisten ved avtaleskjønn etter skjønnslovens regler. Tiltakshaver bærer i så fall alle utgifter som er forbundet med underskjønnet. Omkostningene som er forbundet med eventuelt overskjønn avgjøres av overskjønnet i henhold til skjønnslovens regler.

Underskrifter

Grunneier

...../..... dato

Hjemmelshaver gnr:....., bnr:.....

Personnr. ....

Tiltakshaver

...../..... dato

Tiltakshaver

Org. Nr. ....

Entreprenør

...../..... dato

Entreprenør

Org. Nr. ....